

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні циклової комісії фахових дисциплін
початкової освіти

(протокол № 1 від «30» 08 2023р.)

Голова циклової комісії Оксана СОБОЛЕВСЬКА

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Освітньо-професійний ступінь	«фаховий молодший бакалавр»
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта
Форма навчання	денна

Силабус курсу «Методика навчання української мови»

2023-2024 навчального року

Назва курсу	Методика навчання української мови
Адреса викладання курсу	вул. Туган-Барановського, 7
Циклова комісія, за якою закріплена дисципліна	Фахових дисциплін початкової освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка, 013 Початкова освіта
Викладачі курсу	Подановська Галина Володимирівна
Контактна інформація викладача	halyna.podanovska@lnu.edu.ua podanovska@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу (вул. Туган-Барановського, 7). Також проводяться онлайн - консультації на платформі Microsoft Teams. Для погодження часу онлайн-консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedcollege.lnu.edu.ua/course/metodyka-navchannya-ukrajinskoji-movy
Інформація про курс	Нормативна навчальна дисципліна вивчається студентами I-II-го курсів, спеціальності 013 Початкова освіта впродовж другого і третього семестрів в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб підготувати майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні. Курс спрямований на вивчення наукових засад та закономірностей методики формування знань, умінь, навичок молодших школярів у галузі української мови, традиційних та інноваційних методів і прийомів навчання української мови в початковій школі, на формування в студентів уміння співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику навчання мови, розвивати в учнів мовну й мовленнєву компетенції.
Мета та цілі курсу	Мета вивчення нормативної дисципліни: забезпечити майбутніх учителів початкових класів знаннями теоретично обґрунтованих і практично перевірених шляхів і методів навчання та виховання на уроках української мови і літературного читання; розвинути в здобувачів передвищої освіти уміння застосовувати теоретичні положення в практиці викладання мови; прищепити навички добору і використання найбільш

	<p>раціональних й ефективних методів і прийомів навчання дітей грамоті, читанню, письму.</p> <p>Для досягнення мети визначаються такі цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечити засвоєння студентами теоретичних знань і професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів мовну і мовленнєву компетенцію; - ознайомити з системою вправ і методикою їх застосування при вивченні мовних одиниць; - показати форми підготовки вчителя до організації навчального процесу; - розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вашуленко М.С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. / М.С.Вашуленко. Київ : Видавничий дім «Основа», 2019. 192 с. 2. Державний стандарт початкової освіти 3. Комплексний підхід до фахової підготовки сучасного вчителя початкових класів : монографія / За наук. ред. М.С. Вашуленка. Глухів : РВВ ГНПУ ім. О.Довженка, 2012. 312 с. 4. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів /За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с. 5. Навчальні програми для 1-4 класів <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Білявська Т. М. Методика навчання літературного читання : Навчально-методичний посібник. Миколаїв : СПД Румянцева, 2017. 109 с. 2. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі : Метод. посіб. / М.С.Вашуленко. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с. 3. Інноваційні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; за заг. ред. Н. В. Гудими. Кам'янецьПодільський : Друк-сервіс, 2018. 166 с. 4. Коваль Г., Деркач Н., Наумчук М. Методика викладання української мови : Навч. посіб. / Г. Коваль, Н. Деркач, М. Наумчук. Тернопіль : Астон, 2018. 287 с. 5. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник. Київ : А.С.К., 2006. 192 с.

	<p>Інформаційні ресурси:</p> <p>1. Електронні версії підручників української мови для 1-4 класів — https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/</p>
Тривалість курсу	2 семестри, 120 год., 4 кредити
Обсяг курсу	70 годин аудиторних занять, з них: лекції - 36 год., семінарсько-практичні заняття - 34 години; самостійна робота - 50 годин
Очікувані результати навчання	<p>Після вивчення курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретико - методичні засади викладання методики навчання української мови у початковій школі; • предмет, завдання та зміст даної дисципліни; • основи організації навчального процесу у початковій школі; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • раціонально та науково обґрунтовано організувати самостійну роботу учнів; • правильно контролювати та оцінювати знання, вміння і навички учнів; • раціонально добирати, а при необхідності виготовляти дидактичний матеріал, наочність до занять відповідно до їх пізнавальної мети; • своєчасно й уміло використовувати ТЗН і засоби мультимедіа для проведення занять з мовознавчих дисциплін; • співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета. <p>Набудуть таких компетентностей:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність)</p> <p>ЗК 10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети</p>

	<p>(лідерська компетентність).</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК 4. Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.</p> <p>СК 6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.</p> <p>СК 8. Здатність до проведення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів.</p> <p>СК 15. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.</p> <p>СК 18. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів, формувати ціннісне ставлення та розвивати в них критичне мислення.</p>
Програмні результати навчання	<p>РН 1. Використовувати фахову літературу та інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі початкової школи.</p> <p>РН 2. Дотримуватися нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.</p> <p>РН 5. Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів.</p> <p>РН 6. Використовувати в освітньому процесі методики та систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.</p> <p>РН 16. Вільно володіти державною мовою, організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p>
Ключові слова	<p>Методика викладання української мови, принципи навчання української мови, мовно-літературна освітня галузь, урок з української мови, технологія уроку, програма з української мови, метод, прийом, підручник, конспект уроку, система завдань, позакласна робота з української мови, методичні рекомендації.</p>
Формат курсу	<p>Очний (денний).</p> <p>Проведення консультацій для кращого розуміння тем</p>
Теми	<p>Подано у таблиці</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Усний іспит у кінці III семестру.</p>
Пререквізит	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі сучасної української мови, дитячої літератури з методикою навчання, каліграфія (графіка письма), педагогіки, психології достатніх для сприйняття категоріального апарату з методики навчання української мови.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися	<p>Лекції, презентації, інтерактивні вправи, тренінги, творчі індивідуальні, групові та підгрупові завдання, дискусія.</p>

під час викладання курсу	
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, проектор.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Поточний контроль знань студентів відбувається під час проведення семінарських занять. Модульний контроль проводиться 2 рази впродовж семестру. Наприкінці III семестру проводиться іспит.</p> <p>Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється впродовж семестру за 100-бальною шкалою за такими видами робіт:</p> <ul style="list-style-type: none"> • модульні контрольні роботи. Програмою передбачено чотири модульні контрольні роботи. Студент за одну роботу може отримати максимально 10 балів (10x4=40); • семінарські заняття. За виконання роботи під час семінарських занять студент впродовж II семестру може отримати 18 балів, III семестру – 20 балів. Програмою передбачено у II семестрі 6 семінарських занять (за роботу занятті студент отримує 3 бали), у III семестрі – 7 занять (за роботу на занятті студент отримує 3 (2) бали); • самостійна робота. За самостійну роботу (конспекти уроків, дидактичний матеріал) впродовж II семестру студент набирає 12 балів, III семестру – 10 балів. <p>Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійністю суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика навчання української мови як наука. 2. Принципи та методи навчання української мови. 3. Дидактичні засоби навчання української мови. 4. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови. 5. Психологічні та лінгвістичні засади методики навчання грамоти.

6. Короткий огляд історії методів навчання грамоти.
7. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.
8. Добукварний період навчання грамоти його специфіка завдання і методика реалізації програмових вимог.
9. Букварний період його структура, зміст і методи роботи з учнями.
10. Особливості післябукварного періоду навчання грамоти.
11. Буквар – перша навчальна книга з навчання грамоти. Аналіз букваря.
12. Лінгвістичні засади формування у молодших школярів понять про мову і мовлення.
13. Лінгводидактичні аспекти навчання мови у початковій школі.
14. Формування мовленнєвої компетентності в учнів початкової школи.
15. Культура мовлення та етики мовного спілкування молодшого школяра.
16. Особливості вивчення голосних і приголосних звуків, специфіка формування в учнів поняття про голосні звуки і способи їх позначення буквами.
17. Особливості вивчення приголосних звуків (тверді та м'які, способи їх позначення на письмі; дзвінки та глухі приголосні).
18. Звуковий та звуко-буквений аналізи як найефективніші прийоми навчання грамотного письма.
19. Завдання вивчення лексикології в початковій школі.
20. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі.
21. Види вправ із лексики.
22. Методика роботи з багатозначними словами, переносним значенням слів.
23. Методика роботи над синонімами, антонімами, явищами омонімії.
24. Методика роботи з фразеологізмами у навчанні рідної мови.
25. Словникова робота в початковій школі.
26. Методика роботи з діалектною лексикою.
27. Завдання та етапи вивчення морфемної будови слова.
28. Пропедевтика словотворчої роботи в 1-2 класах.
29. Особливості засвоєння молодшими школярами понять із галузі морфеміки і словотвору.
30. Методика вивчення частин мови. Методика вивчення іменника.
31. Методика вивчення прикметника.
32. Методика вивчення займенника.
33. Методика вивчення дієслова.
34. Методика вивчення прислівника, числівника.
35. Методика ознайомлення зі службовими словами.
36. Орфографія як предмет вивчення: лінгвістична природа написань.
37. Психологічні основи методики навчання орфографії.
38. Види орфографічних вправ та методика їх проведення.
39. Початкові уявлення про речення і його будову.

	<p>40. Робота над засвоєнням понять «основа речення», «головні члени речення», над встановленням синтаксичного зв'язку між членами речення.</p> <p>41. Особливості вивчення однорідних членів речення.</p> <p>42. Ознайомлення зі складним реченням у початковій школі.</p> <p>43. Види вправ із синтаксису і пунктуації.</p> <p>44. Формування уявлень про текст в учнів початкової школи.</p> <p>45. Методика роботи над текстом у 1-2 класах.</p> <p>46. Методика роботи над текстом у 3-4 класах.</p> <p>47. Види переказів і методика роботи над ними.</p> <p>48. Методика роботи над усним і письмовим твором.</p> <p>49. Літературне читання як навчальний предмет, його завдання і структура.</p> <p>50. Класифікація уроків класного читання.</p> <p>51. Методика вироблення в учнів навичок правильного та швидкого читання.</p> <p>52. Вироблення у молодших школярів навичок виразного читання.</p> <p>53. Методика опрацювання оповідання, науково-пізнавальної статті у початковій школі.</p> <p>54. Методика опрацювання казок.</p> <p>55. Методика вивчення байок.</p> <p>56. Методика опрацювання віршів.</p> <p>57. Особливості методичної роботи над загадками, скоромовами, приказками, прислів'ями.</p> <p>58. Зміст, значення та специфіка уроків роботи з дитячою книжкою на підготовчому етапі.</p> <p>59. Зміст, значення та специфіка уроків роботи з дитячою книжкою на початковому етапі.</p> <p>60. Зміст, значення та специфіка уроків роботи з дитячою книжкою на основному етапі.</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано після вивчення курсу.

Схема курсу

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука. Методика навчання грамоти			
1.	Тема 1. Методика навчання української мови в початкових класах як окрема навчальна дисципліна.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	
2.	Тема 2. Лінгводидактичні та психолінгвістичні основи методики навчання української мови в початковій школі. Інтегрований підхід до навчання у НУШ. Сучасні методи та прийоми вивчення мови в початкових класах.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год	

3.	Тема 3. Методика проведення різних типів уроків української мови в початковій школі. НУШ та інноваційні технології на уроках української мови: інтегроване навчання, технологія формування та розвитку критичного мислення, LEGO технології.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год	
4.	Тема 4. Методика навчання грамоти.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год	
5.	Тема 5. Методика навчання грамоти.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год	
6.	Модульна контрольна робота 1.	Практичне заняття – 2 год.	
Змістовий модуль 2. Методика роботи над вивченням лексикології, морфемної будови слова, фонетико-графічного матеріалу, орфографії			
7.	Тема 6. Методика вивчення фонетики і графіки.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год	
8.	Тема 7. Методика вивчення фонетики і графіки.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 2 год	
9.	Тема 8. Методика навчання орфографії.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	
10.	Тема 9. Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічного грамотного письма.	Лекція – 2 год.	
11.	Тема 10. Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічного грамотного письма.	Семінарське заняття – 2 год	
12.	Тема 11. Методика вивчення елементів лексикології.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	
13.	Тема 12. Методика вивчення елементів лексикології.	Семінарське заняття – 2 год.	
14.	Тема 13. Психолого-педагогічні особливості словникової роботи в початковій школі.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	

15.	Тема 14. Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	
16.	Тема 15. Засвоєння молодшими школярами понять із галузі морфеміки і словотвору.	Семінарське заняття – 2 год.	
17.	Модульна контрольна робота 2.	Практичне заняття – 2 год.	
Змістовий модуль 3. Методика формування у молодших школярів граматичних понять. Методика розвитку зв'язного мовлення			
18.	Тема 16. Методика вивчення частин мови.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 6 год.	
19.	Тема 17. Методика вивчення частин мови.	Семінарське заняття – 2 год.	
20.	Тема 18. Методика роботи над елементами синтаксису.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год.	
21.	Тема 19. Формування уявлень про ускладнене речення.	Семінарське заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год.	
22.	Тема 20. Наукові основи методики розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	
23.	Тема 21. Наукові основи методики розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.	Семінарське заняття – 2 год.	
24.	Тема 22. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. Методика формування аудіативних умінь.	Лекція – 2 год.	
25.	Тема 23. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	
26.	Тема 24. Перекази і твори як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення.	Семінарське заняття – 2 год.	
27.	Модульна контрольна робота 3.	Практичне заняття – 2 год.	

Змістовий модуль 4. Методика літературного читання та роботи з дитячою книжкою			
28.	Тема 25. Літературне читання у початковій школі. Формування і розвиток навички читання. Використання інноваційних методів та форм роботи на уроках літературного читання в процесі формування читацьких навичок учнів.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	
29.	Тема 26. Літературне читання у початковій школі. Формування і розвиток навички читання. Використання інноваційних методів та форм роботи на уроках літературного читання в процесі формування читацьких навичок учнів.	Семінарське заняття – 2 год.	
30.	Тема 27. Методика роботи над текстом на уроці читання. Структурний і смисловий аналіз тексту.	Лекція – 2 год.	
31.	Тема 28. Методика роботи над текстом на уроці читання. Структурний і смисловий аналіз тексту.	Семінарське заняття – 2 год.	
32.	Тема 29. Особливості читання художніх творів різних жанрів та методика їх аналізу.	Лекція – 2 год.	
33.	Тема 30. Особливості читання художніх творів різних жанрів та методика їх аналізу.	Семінарське заняття – 2 год.	
34.	Тема 31. Методика проведення уроків роботи з дитячою книжкою.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 2 год.	
35.	Модульна контрольна робота 4.	Практичне заняття – 2 год.	